

Počas roku 2022 došlo k relevantnému zhoršeniu priemerného finančného zdravia miest - kleslo na úroveň roku 2015

Analýza finančnej stability miest v SR
(aktualizácia analýzy po zahrnutí údajov o hospodárení za rok 2022)

Bratislava 20.12.2023

Projekt podporujú:

Hodnotenie finančného zdravia samospráv a prevádzku portálu
www.hospodarenieobci.sk podporuje:

PosAm, spol. s r. o.

1. Zhrnutie

Napriek dobehu koronakrízy a napriek výraznému nárastu cien energií, tovarov a služieb dokázali mestá v roku 2022 udržať svoju mieru zadĺženia relatívne pod kontrolou – priemerné zadĺženie miest v SR počas minulého roku síce stúplo, no iba mierne. Presnejšie, došlo k jeho nárastu z 21,56 % na 23,23 %.

Stále ide o relatívne nízku hodnotu – pre porovnanie, doteraz najlepšou hodnotou zadĺženia bol stav z konca roku 2019, vtedy priemerný dlh dosiahol 20,94 %.

Je však potrebné dodať, že v nominálnom vyjadrení dlh miest narástol o 12,5 % z 630 na 714 mil. eur (porovnanie údajov k 31.12.2021 resp. 31.12.2022). K relatívne miernemu nárastu zadĺženia v pomerovom vyjadrení teda došlo najmä vďaka súčasnému nárastu menovateľa vo vzorci (bežné príjmy medzi rokmi 2020 a 2021 narástli z 2,92 na 3,07 mld. eur).

Inflácia (a končiaca koronakríza) sa najvýraznejšie prejavili na poklese prebytkov, ktoré mestá v roku 2022 vytvorili na svojich bežných účtoch.

Sumárna (resp. priemerná) bilancia bežných účtov všetkých miest dosiahla +4,08 %, čo je relevantné medziročné zhoršenie oproti hodnote +6,33 % z roku 2021. Celkovo sa jedná o najhoršiu hodnotu spomedzi uplynulých desiatich rokov a poukazuje to na problémy miest, ktorých rozpočty sú pod stále väčším tlakom. Je potrebné dodať primárny dôvod a to, že v roku 2022 klesli reálne bežné príjmy samospráv približne až o 5 % (pri inflácii na úrovni 12,7 % narástli bežné príjmy iba o 7,7 %).

Aj preto priemerné skóre finančného zdravia za všetky mestá na Slovensku predstavuje +4,23, čo je o 0,12 bodu menej ako rok predtým. Platí, že mestá boli na vrchole svojho finančného zdravia počas rokov 2017 až 2020 a aktuálny pokles znamená pomyselný návrat k stavu z roku 2015.

Ak Vás zaujíma, ako mestá plnia zákonné kritériá a ďalšie ukazovatele hospodárenia, dávame Vám do pozornosti túto analýzu, v ktorej hodnotíme hospodárenie a finančné zdravie miest po zahrnutí údajov o ich hospodárení za rok 2022.

Pripomíname tiež, že pred 3 rokmi sme náš portál o hospodárení samospráv <http://www.hospodarenieobci.sk/> vylepšili a rozšírili o ďalšie rozsiahle datasety – pribudlo detailné rozdelenie príjmov a výdavkov za všetky samosprávy.

Návštevník portálu si tak presne môže pozrieť, aká časť príjmov samospráv pochádza z daní a aká napr. z podnikania či prenájmu majetku. Súčasne sú k dispozícii aj údaje o rozpočtových, príspevkových a dcérskych organizáciách, ktoré patria pod jednotlivé samosprávy.

1.1. Plnenie zákonných kritérií na hospodárenie

V roku 2022 neprekročilo zákonnú hranicu celkového dlhu¹ na úrovni 60 % bežných príjmov predchádzajúceho roka žiadne mesto v SR. Takisto, ani jedno miesto nespadlo do niektorého sankčného pásma dlhovej brzdy – žiadne mesto teda nemalo povinnosť zdôvodniť výšku dlhu a navrhnúť prvé opatrenia na jeho zníženie.

Najvyšší dlh dosiahli v meste Zlaté Moravce (48,1 %). Ďalšie v poradí sú mestá Leopoldov (40,2 %), Veľký Šariš (40,2 %), Myjava (39,3 %), Považská Bystrica (37,4 %), Nová Dubnica (37,1 %) a Prešov (36,9 %). Relatívne vysoký dlh má naďalej aj bratislavský magistrát – ku koncu roka 2022 dosiahol hodnotu 47,9 %.

Za rok 2022 splnilo kritérium, podľa ktorého by dlhová služba nemala presiahnuť 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, všetkých 141 miest v SR.

Celkovo 27 miest malo k 31.12.2022 prinajmenšom 1 záväzok neuhradený 60 a viac dní po lehote splatnosti, hoci väčšina z nich iba v minimálnom objeme (t.j. v celkovej výške menšej ako 0,5 % bežných príjmov predchádzajúceho roka). I tak však týchto 27 miest formálne naplnilo jednu z dvoch podmienok na zavedenie ozdravného režimu.

Druhý limit týkajúci sa záväzkov, podľa ktorého celková výška záväzkov po lehote splatnosti nesmie prekročiť 15 % bežných príjmov za predchádzajúci rok, prekročila iba dlhodobo problematická mestská časť Bratislava – Devín, ktorej záväzky dosiahli (bez cudzej pomoci) prakticky nesplateľný objem (1 189 %). Aj preto je Devín dlhodobo v nútenej správe.

Okrem Devínu však nie je aktuálne už žiadne ďalšie mesto (či mestská časť) bezprostredne ohrozené zavedením ozdravného režimu či nútenej správy.

¹ Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon č. 583/2004 Z. z.), § 17, odseky 6 a 12.

1.2. Ostatné významné ukazovatele hospodárenia

V roku 2022 zaznamenalo kladnú bilanciu bežného účtu 131 zo všetkých 141 miest. Najvyšší prebytok dosiahli v Novom Meste nad Váhom (+17,0 %), Leopoldove (+16,6 %) a v Krásne nad Kysucou (+14,7 %). Nasledujú Malacky (+13,7 %), Dubnica nad Váhom (+12,9 %), Rajecké Teplice (+12,4 %), Turzovka (+12,1 %) a Trnava (+11,0 %).

Naopak, najvyšší deficit mali vo Veľkom Mederi (-5,1 %). Deficitne hospodárili aj v Piešťanoch (-2,7 %), Zlatých Moravciach (-1,7 %), Veľkých Kapušanoch (-1,4 %) a na košickom magistráte (-1,2 %). Deficit na bežnom účte je pritom jednoznačne nežiaducim javom, keďže podľa zákona majú byť bežné rozpočty schvaľované ako prebytkové alebo vyrovnané.

Čo najvyšší prebytok vytvorený na bežnom účte je pritom veľkou výhodou – samosprávy ho môžu využiť napr. na investície (kapitálové výdavky), na zníženie dlhu, prípadne na tvorbu rezerv do budúceho roku.

Vývoj ostatných dôležitých ukazovateľov: mestám medziročne mierne narástli záväzky po lehote splatnosti, a to vrátane záväzkov, ktoré sú po splatnosti viac ako 60 dní. Hodnoty sú však naďalej nízke (v priemere ide o menej ako 1 % ročných príjmov), skôr signalizujú drobné spory o faktúry, a nie slabú platobnú schopnosť miest. Naopak, mierne sa podarilo znížiť priemernú dlhovú službu miest.

Spomedzi všetkých 141 miest v SR získalo 37 miest hodnotenie „výborné finančné zdravie“ – a to je značné zhoršenie oproti roku predtým, keď ešte takúto známku získalo 59 miest. Pri 100 mestách hodnotíme finančné zdravie ako „dobré“. Horší výsledok zaznamenali iba mestá Bratislava, Zlaté Moravce, Levoča a Považská Bystrica (ide o „dostatočné finančné zdravie“), pričom nebyť mestskej časti Bratislava – Devín, vyšlo by Bratislave hodnotenie o úroveň vyššie.

Úplný prehľad ukazovateľov finančnej stability miest v SR sa nachádza v záverečnej časti analýzy (v tab. 1). Za Bratislavu a Košice uvádza táto tabuľka agregované údaje (spolu za magistráty a všetky mestské časti).

Informácie o Bratislave a Košiciach v detailnom členení – zvlášť na magistráty a jednotlivé mestské časti – možno nájsť v tabuľke 2 (Bratislava) a v tabuľke 3 (Košice).

Napokon, tab. 4 sumarizuje údaje, ktoré sa týkajú iba 50 najväčších miest.

2. Monitorovanie hospodárenia miest, obcí a VÚC v SR (úvod)

V tejto analýze, ktorá je súčasťou projektu zameraného na monitorovanie hospodárenia miest, obcí a VÚC v SR, predstavujeme hospodárenie miest v SR, pričom hodnotíme všetkých 141 miest v SR².

Pre úplnosť spresňujeme, že hodnotenie všetkých miest prinášame od roku 2018 – predtým sme posudzovali hospodárenie výlučne za 50 najväčších miest. Platí však, že aj naďalej v niektorých prípadoch prikladáme komentár či tabuľku, ktoré sledujú nielen všetky mestá, ale slúžia ako doplňujúci, druhý pohľad – zameraný iba na 50 najväčších miest. V oboch prípadoch je prezentované hodnotenie zostavené už aj s využitím aktuálnych údajov o hospodárení samospráv za rok 2022.

Celý projekt realizuje INEKO od roku 2012. Jednou z jeho hlavných súčastí je prevádzkovanie internetového portálu³ o hospodárení samospráv, ktorý obsahuje úplnú databázu obcí a VÚC v SR spolu s údajmi o plnení vybraných ukazovateľov ako napr. celková výška dlhu, dlhová služba, bilancia bežného účtu, záväzky po lehote splatnosti či záväzky viac ako 60 dní po splatnosti.

Návštevník portálu má možnosť zobraziť si celkovo 15 indikátorov finančnej stability, ktoré sú zostavené zo 17 vstupných finančných ukazovateľov. Tieto údaje sa, podľa ich dostupnosti, nachádzajú na portáli za obdobie rokov 2006 až 2022 a je možné si ich prehľadne zobraziť v tabuľkovej a grafickej podobe vrátane možnosti porovnávania viacerých obcí či VÚC a zobrazenia časových radov.

Na základe vlastnej metodiky navyše zostavujeme z jednotlivých indikátorov aj hodnotenie finančného zdravia obcí a VÚC. Toto hodnotenie pozostáva z piatich parciálnych skóre za rôzne oblasti a ich skombinovaním vzniká výsledná celková známka finančného zdravia, ku ktorej tiež prislúcha slovná interpretácia.

² Pred 1. januárom 2016 bolo na Slovensku 138 miest. V tomto termíne boli medzi mestá zaradené Gabčíkovo a Turany, čím ich počet stúpol 140. Následne, od 1. januára 2020 získali štatút mesta aj Nesvady, čím počet miest narástol na súčasných 141.

Zdroje: <https://www.minv.sk/?uzemne-a-spravne-usporiadanie-sr&subor=233492> (MV SR), resp. http://www.sodbtn.sk/obce/statistika_obce.php.

³ Portál je dostupný na adrese: <http://www.hospodarenieobci.sk/>.

Od roku 2020 sme portál vylepšili a rozšírili o ďalšie rozsiahle datasety. Okrem technických vylepšení portálu sme začali zverejňovať aj značne rozšírenú sadu údajov - medzi novšie pridané údaje patrí detailné rozdelenie príjmov a výdavkov za všetky samosprávy, a to podľa ich ekonomickej, typovej či zdrojovej klasifikácie. Návštevník portálu si tak presne môže pozrieť, aká časť príjmov samospráv pochádza z daní a aká napr. z podnikania či prenájmu majetku, a tieto údaje porovnať s priemerom za všetky samosprávy daného typu.

K dispozícii sú tiež údaje o rozpočtových, príspevkových a dcérskych organizáciách, ktoré patria pod dané samosprávy. Každý návštevník portálu si môže pozrieť viaceré zaujímavé účtovné údaje o každej z týchto organizácií, medzi ktoré patria napríklad základné školy či domovy sociálnych služieb. Tieto údaje, ktoré sme na portál pridali po prvýkrát v roku 2020, do hodnotenia finančného zdravia samospráv nevstupujú.

Údaje o hospodárení obcí a VÚC získavame od Ministerstva financií SR (MF SR). Ide o údaje, ktoré ministerstvo získava prostredníctvom povinného pravidelného výkazníctva od samotných samospráv, pričom za každú samosprávu údaje vyplňajú poverení zástupcovia (typicky zamestnanci ekonomických oddelení).

Iba sčasti ide o ukazovatele, ktorých plnenie je sledované podľa Zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Nad rámec toho preberáme aj ďalšie ukazovatele, ktoré v tomto zákone spomenuté nie sú, no my ich považujeme za užitočné pri hodnotení finančného zdravia samospráv. Nad rámec týchto údajov môžu zástupcovia obcí, miest a VÚC v prípade záujmu doplniť na portál aj svoj vlastný komentár k hospodáreniu ich samosprávy – takto možno zobrazované údaje doplniť aj o sprievodný text.

Cieľom projektu je zlepšiť informovanosť občanov o finančnej stabilite obcí, miest a VÚC a prispieť tak k zvýšeniu tlaku občanov na zlepšovanie ich hospodárenia. Snahou INEKO je podpora stability verejných financií ako celku. Databázu údajov plánujeme pravidelne aktualizovať aj v budúcnosti (keď budú dostupné údaje za ďalšie roky).

3. Informácia o hospodárení miest na základe vybraných ukazovateľov

Poznámka: Informácie o zákonných kritériách na hospodárenie samospráv a metodické vysvetlivky k výpočtu sledovaných ukazovateľov sa nachádzajú v záverečnej časti analýzy.

3.1. Výsledky – celkový dlh

Pokiaľ ide o percentuálnu mieru zadlženia, mestá ju napriek koronakríze a napriek výraznému nárastu cien energií, tovarov a služieb dokázali v roku 2022 udržať relatívne pod kontrolou – priemerná miera zadlženia miest v SR počas minulého roku síce stúpla, no iba mierne.

Presnejšie, došlo k jej nárastu z 21,56 % na 23,23 %. Stále ide o relatívne nízku hodnotu – pre porovnanie, doteraz najlepšou hodnotou zadlženia bol stav z konca roku 2019, vtedy priemerný dlh dosiahol 20,94 %.

Je však potrebné dodať, že v nominálnom vyjadrení dlh miest narástol o 12,5 % z 630 na 714 mil. eur (porovnanie údajov k 31.12.2021 resp. 31.12.2022). K relatívne miernemu nárastu zadlženia v pomerovom vyjadrení teda došlo najmä vďaka súčasnému nárastu menovateľa vo vzorci (bežné príjmy medzi rokmi 2020 a 2021 narástli z 2,92 na 3,07 mld. eur).

Ku koncu roka 2022 mali podľa údajov MF SR najvyšší dlh v meste Zlaté Moravce (48,1 %). Ďalšie v poradí sú mestá Leopoldov (40,2 %), Veľký Šariš (40,2 %), Myjava (39,3 %), Považská Bystrica (37,4 %), Nová Dubnica (37,1 %) a Prešov (36,9 %).

Medzi 50 najväčšími mestami dosiahli najvyšší dlh vyššie spomenuté mestá Považská Bystrica a Prešov. V rámci tejto kategórie väčších miest obsadili nasledujúce priečky Dunajská Streda (36,0 %), Snina (35,2 %), Bratislava (34,6 %), Bardejov (34,2 %) a Čadca (33,2 %).

V prípade Bratislavy je reč o sumárnom údaji za magistrát aj mestské časti (34,6 % je agregovaná hodnota dlhu). Dlh samotného bratislavského magistrátu pritom predstavoval až 47,9 % a štatistiku vylepšilo započítanie (prevažne nižších) dlhov mestských častí.

Pri Košiciach evidujeme súhrnný dlh 25,5 % (samotný magistrát 28,0 %).

S plnením zákonného dlhového kritéria (60 %) teda nemalo problém ani jedno zo slovenských miest. Takisto, ani jedno miesto nespadlo do žiadneho sankčného pásma dlhovej brzdy – žiadne mesto teda nemalo povinnosť zdôvodniť výšku dlhu a navrhnúť prvé opatrenia na jeho zníženie.

Naopak, najlepšie z pohľadu tohto ukazovateľa obstáli mestá Tvrdošín, Námestovo, Krásno nad Kysucou a Svätý Jur, ktoré nemali ku koncu roka 2022 žiadny dlh.

Minimálny dlh mali aj v Seredi (1,5 %), Medzilaborciach (2,3 %), Modre (2,3 %), Topoľčanoch (2,5 %), či v Strážskom a Ružomberku (zhodne po 2,6 %).

Upozorňujeme, že nie je možné vylúčiť, že niektoré mestá svoje dlhy skrývajú napríklad ich prenesením na mestské organizácie, dcérske spoločnosti či iné súkromné spoločnosti (napr. cez obdobu PPP projektov).

Podrobná informácia o zadlžení miest a mestských častí k 31.12.2021 a 31.12.2022 sa nachádza v súhrnných tabuľkách plnenia kritérií v záverečnej časti analýzy (tab. 1 až 4).

3.2. Výsledky – dlhová služba

Za uplynulý rok splnilo kritérium, podľa ktorého by dlhová služba nemala presiahnuť 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, všetkých 141 miest v SR.

Relatívne vysoké náklady spojené s obsluhou dlhu mali počas roka 2022 v Levoči (20,5 %), Zlatých Moravciach (16,6 %), Štúrove (16,5 %), Michalovciach (13,5 %) či v Brezne, kde výdavky na dlhovú službu predstavovali 13,3 % zo skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka (po znížení o prijaté granty a transfery).

Priemerná dlhová služba za všetky mestá bola v roku 2022 na úrovni 4,62 %, čo je nižšia hodnota ako rok predtým (5,08 %) a zároveň ide o najnižšiu hodnotu za uplynulých 10 rokov. Pre porovnanie, dlhodobejší priemer za roky 2018 až 2022 predstavuje 5,10 %. Najvyššie výdavky spojené s obsluhou dlhu mali v tomto období mestá v roku 2019, keď na daný účel smerovalo v priemere až 6,02 % bežných príjmov.

Informácie o dlhovej službe miest a mestských častí možno nájsť v záverečnej časti analýzy – v tab. 1 až 4.

3.3. Výsledky – bilancia bežného účtu

O finančnej kondícii obcí dobre vypovedajú aj ďalšie ukazovatele, hoci ich konkrétne plnenie na nejakej úrovni zákon nevyžaduje⁴. Najzaujímavejším z nich je podľa nás bilancia bežného účtu.

Tá sleduje, ako obec (VÚC) dokáže kryť svoje bežné výdavky z bežných príjmov (t.j. prevažne z daňových⁵ a nedaňových⁶ príjmov). Bilanciu bežného účtu pre účely projektu počítame ako (príjmy bežného účtu - výdavky bežného účtu) / (príjmy bežného účtu). Údaje sú dostupné za celé obdobie rokov 2006 až 2022.

Platí, že čím väčší prebytok dokáže samospráva pri svojom bežnom hospodárení vytvoriť, tým väčší priestor jej vznikne na zvelaďovanie svojho majetku. Práve tento prebytok totiž predstavuje prostriedky, ktoré samospráve každý rok ostanú a o ktorých môže vedenie samosprávy ďalej rozhodovať, či nimi splatí časť dlhu, alebo či budú použité na kapitálové výdavky (investície), resp. môžu byť ešte aj čiastočne alebo úplne presunuté do ďalšieho obdobia (tvorba rezerv).

Sumárna (resp. priemerná) bilancia bežných účtov všetkých miest dosiahla +4,08 %, čo je relevantné medziročné zhoršenie oproti hodnote +6,33 % z roku 2021. Celkovo sa jedná o najhoršiu hodnotu spomedzi uplynulých desiatich rokov a poukazuje to na problémy miest, ktorých rozpočty sú pod stále väčším tlakom. Je potrebné dodať primárny dôvod a to, že v roku 2022 klesli reálne bežné príjmy samospráv približne až o 5 % (pri inflácii na úrovni 12,7 % narástli bežné príjmy iba o 7,7 %).

V roku 2022 zaznamenalo kladnú bilanciu bežného účtu 131 zo všetkých 141 miest. Najvyšší prebytok dosiahli v Novom Meste nad Váhom (+17,0 %), Leopoldove (+16,6 %) a v Krásne nad Kysucou (+14,7 %). Nasledujú Malacky (+13,7 %), Dubnica nad Váhom (+12,9 %), Rajecké Teplice (+12,4 %), Turzovka (+12,1 %) a Trnava (+11,0 %).

Naopak, najvyšší deficit mali vo Veľkom Mederi (-5,1 %). Deficitne hospodárili aj v Piešťanoch (-2,7 %), Zlatých Moravciach (-1,7 %), Veľkých Kapušanoch (-1,4 %) a na košickom magistráte (-1,2 %). Deficit na bežnom účte je pritom jednoznačne nežiaducim javom, keďže podľa zákona majú byť bežné rozpočty schvaľované ako prebytkové alebo vyrovnané.

⁴ Zákon však ukladá samosprávam povinnosť zostavovať vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet.

⁵ Daňové príjmy tvoria podielové dane (daň z príjmu FO) a miestne dane a poplatky.

⁶ Medzi nedaňové príjmy patria napríklad príjmy z činnosti a majetku, dotácie, transfery a rôzne poplatky.

Informácie o bilanciách bežných účtov miest a mestských častí sa nachádzajú v záverečnej časti analýzy (v tab. 1 až 4).

3.4. Výsledky – záväzky po lehote splatnosti

Pri tomto ukazovateli došlo medzi rokmi 2021 a 2022 k negatívnemu vývoju – celková výška záväzkov po splatnosti spolu za všetky mestá medziročne stúpla z 0,42 % na 0,70 % bežných príjmov predchádzajúceho roka.

Najväčšími hriešnikmi z pohľadu tohto ukazovateľa boli ku koncu roka 2022 v mestách Ružomberok (5,14 %), Nováky (4,58 %), Turany (3,80 %), Považská Bystrica (3,73 %) a Bratislava (2,56 %). V Bratislave bola táto hodnota dosiahnutá najmä v dôsledku započítania vysokých záväzkov mestskej časti Devín. Tie sú v Devíne na úrovni 1 113 % a platí, že bez ich odpísania či cudzej pomoci ich táto mestská časť nedokáže sama splatiť. K agregovanému výsledku za celé mesto však nezanedbateľne prispel aj samotný bratislavský magistrát, ktorý mal záväzky po lehote splatnosti na úrovni 1,40 %.

Celkovo 94 miest zo 141 neevidovalo žiadny záväzok po splatnosti a až 30 zo zvyšných 47 miest malo tieto záväzky v miere menšej ako 0,5 % svojich ročných príjmov bežného rozpočtu. Je teda pravdepodobné, že takéto nízke hodnoty záväzkov po splatnosti súviseli skôr s prípadnými spormi o uznanie oprávnenosti niektorých výdavkov, a nie s nízkou platobnou schopnosťou.

3.5. Výsledky – záväzky aspoň 60 dní po lehote splatnosti

Ako v prípade všetkých záväzkov po splatnosti, aj pri ich podmnožine, teda záväzkoch aspoň 60 dní po splatnosti platí, že ich objem u miest medziročne narástol – v priemere z 0,38 % na 0,42 % bežných príjmov.

Pri tomto ukazovateli je hriešnikov o dosť menej – ku koncu roka 2022 totiž nemalo žiadny takýto záväzok 114 miest. Nenulové hodnoty vidieť pri 27 mestách, z toho v 8 prípadoch tieto záväzky presiahli 0,5 % bežných príjmov. Najväčšie problémy mali v Ružomberku (2,55 %) a v Považskej Bystrici (2,52 %). Hodnotu vyššiu ako 1,0 % zaznamenali ešte v Giraltovciach (1,35 %), Spišských Vlachoch (1,01 %) a v Bratislave (1,73 %), kde sa jednalo výlučne o príspevok mestskej časti Devín (už ani jedna ďalšia mestská časť, ani magistrát neevidovali žiadnu faktúru viac ako 60 dní po splatnosti).

Informácie o celkovej výške záväzkov miest aspoň 60 dní po splatnosti sa nachádzajú v záverečnej časti analýzy (v tab. 1 až 4).

4. Ohodnotenie finančného zdravia miest na základe vlastnej metodiky

4.1. Výsledky – finančné zdravie miest (skóre)

INEKO vytvorilo v záujme zlepšenia možnosti hodnotenia finančnej stability obcí a VÚC vlastnú metodiku, na základe ktorej je možné každej obci či VÚC priradiť skóre, ktoré v sebe sumarizuje najdôležitejšie ukazovatele hospodárenia samosprávy a jeho cieľom je čo najlepšie odzrkadľovať finančné zdravie danej obce alebo VÚC. Skóre je možné dosiahnuť v rozmedzí od 0 (najhorší možný výsledok) až po +6 (najlepší výsledok). Celý opis metodiky využitej pri výpočte skóre sa nachádza v poslednej časti analýzy.

Vyššie skóre ako +5 získalo celkovo 37 zo 141 hodnotených miest – tieto mestá možno označiť ako mestá s veľmi dobrou finančnou stabilitou; pridelujeme im známku „výborné finančné zdravie“. A to je značné zhoršenie oproti roku predtým, keď ešte takúto známku získalo 59 miest.

Na prvú priečku sa dostalo Krásno nad Kysucou, ktoré dosiahlo hodnotenie +5,69 bodu. Nasledujú Tvrdošín (+5,67), Dubnica nad Váhom (+5,63), Nové Mesto nad Váhom (+5,60) a Svätý Jur (+5,55).

Ďalších 100 miest dosiahlo skóre medzi +4 a +5, radia sa tak medzi relatívne finančne stabilné mestá (slovné hodnotenie: „dobré finančné zdravie“).

Hodnotenie medzi +3 a +4 zaznamenali mestá Bratislava, Zlaté Moravce, Levoča a Považská Bystrica. To signalizuje ich relatívne nižšiu finančnú stabilitu a potenciálne problémy v budúcnosti, prislúchajúce slovné hodnotenie znie: „dostatočné finančné zdravie“.

Pri Bratislave sa opäť jedná o agregovaný údaj za celé mesto – ak by neboli započítané údaje za problémovú mestskú časť Devín, tak by celá Bratislava bola vo vyššom pásme, keďže ani magistrát, ani žiadna ďalšia mestská časť (okrem Devína) nemajú hodnotenie nižšie ako +4.

Hodnotenie nižšie ako +3 aktuálne nemá žiadne mesto. Na Slovensku tak v súčasnosti neexistujú ani jedno mesto nachádzajúce sa v pásme, ktoré označujeme známkou „nedostatočné finančné zdravie“.

Priemerné skóre finančného zdravia za všetky mestá na Slovensku predstavuje +4,23, čo je o 0,12 bodu menej ako rok predtým. Platí, že mestá boli na vrchole svojho finančného zdravia počas rokov 2017 až 2020 a aktuálny pokles znamená pomyselný návrat k stavu z roku 2015.

Informáciu o dosiahnutom skóre pre každé mesto možno nájsť v tab. 1 a 4. V tab. 2 sa nachádzajú samostatné údaje o Bratislave (magistrát) a jednotlivých mestských častiach, na základe ktorých agregovaním vznikli finančné údaje za Bratislavu ako celok. Obdobne, v tab. 3, sa nachádzajú údaje o magistráte a mestských častiach Košíc.

Tab. 1: Ukazovatele finančnej stability miest v SR a výsledné skóre FZ^{7,8,9}

#	Mesto	Obyv [tis.]	Celkový dlh		Dlh/obyv 2022	Dlhová služba		Záv.>60 2022	Bil. BÚ 2022	Skóre fin. zdr.
			2021	2022		2022	Ø '18-'22			
1	Krásno nad Kysucou	7	0,00%	0,00%	0 €	3,33%	12,11%	0,00%	14,66%	5,69
2	Tvrdošín	9	0,00%	0,00%	0 €	1,17%	1,24%	0,00%	10,14%	5,67
3	Dubnica nad Váhom	22	2,24%	4,40%	44 €	1,52%	3,15%	0,00%	12,86%	5,63
4	Nové Mesto n. Váhom	19	2,24%	5,23%	55 €	4,81%	4,73%	0,04%	16,97%	5,60
5	Svätý Jur	6	0,00%	0,00%	0 €	0,00%	0,00%	0,00%	5,98%	5,55
6	Rajecké Teplice	3	10,70%	8,59%	79 €	1,83%	2,53%	0,00%	12,43%	5,41
7	Turzovka	7	15,22%	13,27%	108 €	3,81%	4,83%	0,00%	12,08%	5,35
8	Strážske	4	2,71%	2,57%	27 €	2,10%	3,35%	0,00%	7,10%	5,35
9	Hlohovec	20	8,69%	5,51%	56 €	4,28%	3,83%	0,00%	8,45%	5,35
10	Sládkovičovo	5	11,61%	10,92%	106 €	4,10%	3,30%	0,00%	7,83%	5,30
11	Sereď	16	2,51%	1,48%	14 €	2,06%	2,69%	0,00%	4,70%	5,27
12	Gbely	5	10,49%	8,90%	98 €	7,84%	13,77%	0,00%	7,23%	5,26
13	Leopoldov	4	42,79%	40,20%	393 €	8,84%	5,99%	0,00%	16,61%	5,22
14	Pezinok	25	4,78%	3,58%	34 €	1,46%	1,96%	0,00%	5,84%	5,22
15	Trnava	63	13,45%	22,94%	255 €	4,00%	5,05%	0,00%	11,03%	5,19
16	Poltár	5	17,58%	16,85%	205 €	3,15%	2,04%	0,00%	7,38%	5,18
17	Brezová pod Bradlom	5	18,91%	11,17%	96 €	9,78%	7,59%	0,00%	9,26%	5,18
18	Sliac	5	6,01%	4,54%	50 €	4,46%	5,60%	0,00%	6,93%	5,17
19	Žarnovica	6	9,93%	10,67%	104 €	5,61%	6,71%	0,00%	5,19%	5,15
20	Topoľčany	25	2,57%	2,46%	24 €	4,11%	4,11%	0,00%	6,48%	5,15
21	Krupina	8	10,25%	8,13%	85 €	5,39%	6,24%	0,00%	9,04%	5,14
22	Trenčín	54	22,17%	22,76%	227 €	5,42%	6,55%	0,00%	8,64%	5,13
23	Spišská Stará Ves	2	4,41%	3,61%	51 €	5,95%	6,88%	0,00%	4,70%	5,13
24	Krompachy	9	3,90%	3,11%	30 €	2,80%	4,85%	0,00%	4,85%	5,12
25	Senec	20	6,93%	11,74%	149 €	2,45%	2,90%	0,00%	6,29%	5,12
26	Zvolen	40	3,33%	2,85%	27 €	1,97%	3,45%	0,00%	5,07%	5,11
27	Stropkov	10	3,82%	3,16%	35 €	1,62%	2,68%	0,00%	4,00%	5,07
28	Nemšová	6	19,21%	13,95%	139 €	7,33%	8,62%	0,00%	4,38%	5,06
29	Nová Baňa	7	2,92%	2,82%	24 €	3,92%	3,48%	0,00%	5,74%	5,06
30	Stará Turá	9	2,56%	22,69%	217 €	6,08%	3,92%	0,00%	7,08%	5,06
31	Vráble	8	11,31%	9,82%	115 €	7,51%	9,12%	0,00%	5,71%	5,05
32	Bánovce nad	17	11,91%	9,55%	101 €	2,89%	4,02%	0,00%	4,32%	5,05
33	Medzev	4	10,82%	7,56%	84 €	4,72%	3,08%	0,00%	6,42%	5,04
34	Šahy	7	9,09%	9,99%	100 €	2,95%	4,53%	0,00%	3,81%	5,04
35	Partizánske	21	4,81%	16,20%	149 €	1,71%	3,32%	0,00%	6,72%	5,03
36	Malacky	19	29,48%	25,80%	273 €	4,19%	4,07%	0,00%	13,68%	5,02
37	Kremnica	5	4,23%	3,50%	45 €	1,57%	2,40%	0,00%	7,16%	5,01
38	Liptovský Hrádok	7	8,92%	27,55%	357 €	7,14%	7,41%	0,00%	8,39%	5,00
39	Svit	8	7,92%	6,50%	76 €	6,89%	6,99%	0,00%	4,32%	5,00
40	Ilava	6	9,59%	16,86%	165 €	5,45%	4,71%	0,02%	6,67%	4,99
41	Senica	20	16,29%	17,40%	190 €	8,89%	9,97%	0,00%	7,82%	4,99
42	Modrý Kameň	2	15,26%	12,41%	140 €	8,46%	7,42%	0,00%	4,76%	4,98
43	Handlová	16	15,28%	12,15%	105 €	11,59%	11,78%	0,00%	3,01%	4,98
44	Tornaľa	7	21,30%	18,41%	220 €	5,13%	4,86%	0,00%	3,38%	4,96
45	Brezno	20	21,57%	17,18%	155 €	13,26%	8,02%	0,00%	8,27%	4,96
46	Sečovce	9	5,05%	5,82%	65 €	7,10%	7,97%	0,00%	2,95%	4,94
47	Filakovo	10	14,71%	12,79%	130 €	3,20%	6,41%	0,00%	3,93%	4,93
48	Skalica	16	9,83%	8,50%	104 €	9,55%	13,16%	0,00%	3,78%	4,93
49	Hriňová	7	11,19%	9,08%	83 €	3,92%	3,83%	0,00%	0,58%	4,93
50	Tisovec	4	11,75%	12,61%	114 €	7,57%	9,32%	0,00%	4,22%	4,92

Poznámka: Tabuľka pokračuje na ďalších stranách.

⁷ Skratka FZ reprezentuje „finančné zdravie“.

⁸ INEKO na základe vysvetliviek v sekcii „Metodika“ nemôže garantovať správnosť uvedených údajov.

⁹ Hodnoty zvýraznené červenou farbou signalizujú prekročenie zákonného kritéria.

Tab. 1 – pokračovanie

#	Mesto	Obyv [tis.]	Celkový dlh		Dlh/obyv 2022	Dlhová služba		Záv.>60 2022	Bil. BÚ 2022	Skóre fin. zdr.
			2021	2022		2022	Ø '18-'22			
51	Modra	9	2,49%	2,27%	22 €	1,92%	4,01%	0,00%	2,33%	4,92
52	Šamorín	14	10,47%	12,67%	148 €	4,31%	5,04%	0,00%	2,57%	4,91
53	Podolíneec	3	0,00%	10,32%	106 €	3,40%	4,30%	0,00%	0,07%	4,91
54	Púchov	17	19,33%	16,61%	185 €	4,06%	4,50%	0,00%	2,83%	4,90
55	Martin	52	21,24%	17,86%	161 €	4,50%	3,77%	0,00%	4,99%	4,89
56	Hnúšťa	7	2,95%	11,54%	109 €	2,40%	3,05%	0,00%	0,91%	4,88
57	Stupava	13	19,14%	24,91%	241 €	2,60%	2,94%	0,00%	9,35%	4,88
58	Turčianske Teplice	6	19,28%	15,85%	177 €	8,20%	6,24%	0,00%	3,82%	4,88
59	Sabinov	12	10,99%	9,38%	99 €	10,04%	6,36%	0,00%	0,80%	4,87
60	Dolný Kubín	18	14,68%	17,59%	182 €	3,79%	4,15%	0,00%	7,63%	4,87
61	Hanušovce n. Topľou	4	12,94%	9,87%	123 €	6,86%	6,37%	0,00%	2,30%	4,86
62	Levice	31	9,97%	10,48%	106 €	2,29%	2,36%	0,00%	2,26%	4,85
63	Dunajská Streda	23	33,66%	36,03%	408 €	4,13%	4,22%	0,00%	7,43%	4,85
64	Spišská Belá	7	31,93%	27,66%	292 €	10,30%	14,17%	0,00%	10,12%	4,85
65	Rajec	6	25,49%	23,76%	261 €	7,58%	7,81%	0,00%	7,26%	4,85
66	Tlmače	4	24,12%	19,30%	177 €	4,67%	9,02%	0,00%	2,76%	4,84
67	Liptovský Mikuláš	30	17,32%	16,82%	164 €	2,88%	5,25%	0,00%	3,37%	4,84
68	Trstená	7	11,40%	8,66%	88 €	6,84%	6,56%	0,00%	3,45%	4,84
69	Štúrovo	10	12,82%	10,58%	113 €	16,49%	9,21%	0,00%	5,04%	4,84
70	Námestovo	8	0,00%	0,00%	0 €	0,02%	0,16%	0,05%	3,29%	4,83
71	Trenčianske Teplice	4	22,77%	28,69%	272 €	3,89%	2,88%	0,00%	6,13%	4,83
72	Hurbanovo	7	16,24%	19,53%	205 €	4,16%	4,95%	0,00%	3,63%	4,82
73	Vrútky	7	4,87%	19,04%	214 €	4,79%	6,35%	0,00%	3,22%	4,81
74	Medzvadý	5	29,67%	26,51%	217 €	7,20%	13,26%	0,00%	5,61%	4,81
75	Medzilaborce	6	2,32%	2,27%	24 €	2,69%	5,76%	0,00%	8,42%	4,81
76	Detva	14	9,59%	7,46%	75 €	5,13%	4,98%	0,08%	3,42%	4,81
77	Komárno	33	7,70%	13,67%	124 €	2,74%	3,58%	0,00%	2,80%	4,81
78	Žiar nad Hronom	17	21,06%	17,13%	181 €	4,28%	4,66%	0,00%	2,73%	4,80
79	Poprad	49	9,02%	22,64%	239 €	3,34%	2,37%	0,00%	7,87%	4,79
80	Moldava nad Bodvou	10	28,51%	23,47%	273 €	7,70%	5,16%	0,00%	3,28%	4,76
81	Rimavská Sobota	22	18,16%	20,02%	171 €	5,90%	5,18%	0,00%	2,51%	4,75
82	Ružomberok	27	2,71%	2,63%	27 €	1,88%	1,77%	2,55%	4,29%	4,74
83	Holíč	11	31,00%	26,81%	232 €	9,80%	9,37%	0,00%	6,07%	4,73
84	Bytča	11	19,05%	18,48%	197 €	5,61%	2,58%	0,00%	1,07%	4,73
85	Kráľovský Chlmec	7	21,35%	23,58%	236 €	7,30%	11,91%	0,00%	2,38%	4,73
86	Banská Štiavnica	9	5,84%	8,70%	85 €	3,53%	3,30%	0,00%	0,13%	4,73
87	Šurany	9	5,95%	9,36%	73 €	2,92%	2,88%	0,00%	-0,11%	4,72
88	Spišská Nová Ves	35	20,66%	26,07%	276 €	4,08%	4,23%	0,00%	5,95%	4,71
89	Gelnica	6	39,79%	30,03%	317 €	10,02%	8,96%	0,00%	4,59%	4,71
90	Dobšiná	5	15,42%	13,48%	156 €	3,71%	4,23%	0,00%	0,55%	4,70
91	Kolárovo	11	13,94%	24,38%	222 €	5,05%	7,05%	0,00%	3,00%	4,68
92	Galanta	15	23,12%	21,87%	224 €	1,07%	0,65%	0,00%	2,18%	4,68
93	Veľký Krtíš	11	41,88%	36,66%	339 €	4,46%	3,80%	0,02%	10,98%	4,68
94	Vrbové	6	15,07%	27,08%	301 €	4,27%	3,81%	0,00%	2,02%	4,67
95	Michalovce	36	26,29%	29,30%	300 €	13,46%	13,69%	0,00%	7,52%	4,67
96	Stará Ľubovňa	16	28,63%	24,62%	246 €	3,83%	4,58%	0,01%	6,21%	4,66
97	Dudince	1	30,64%	26,69%	464 €	9,32%	11,24%	0,00%	1,33%	4,65
98	Veľký Meder	8	15,24%	15,89%	156 €	4,03%	5,03%	0,00%	-5,13%	4,64
99	Želiezovce	7	28,62%	23,79%	232 €	8,95%	9,83%	0,00%	2,41%	4,64
100	Nové Zámky	37	18,27%	27,03%	232 €	4,55%	7,18%	0,00%	2,13%	4,64

Poznámka: Tabuľka pokračuje na ďalšej strane.

Tab. 1 – pokračovanie

#	Mesto	Obyv [tis.]	Celkový dlh		Dlh/obyv 2022	Dlhová služba		Záv.>60 2022	Bil. BÚ 2022	Skóre fin. zdr.
			2021	2022		2022	Ø '18-'22			
101	Lučenec	26	16,84%	26,80%	252 €	5,30%	5,32%	0,00%	2,44%	4,63
102	Veľké Kapušany	9	13,72%	11,17%	97 €	11,77%	6,51%	0,00%	-1,39%	4,63
103	Trebišov	23	15,41%	16,64%	157 €	7,58%	5,00%	0,00%	2,17%	4,62
104	Banská Bystrica	75	9,98%	12,09%	120 €	4,00%	5,45%	0,00%	2,18%	4,62
105	Šaštín-Stráže	5	17,40%	13,18%	129 €	6,91%	8,40%	0,46%	4,56%	4,61
106	Jelšava	3	12,02%	18,09%	238 €	6,87%	5,95%	0,00%	-0,29%	4,61
107	Čierna nad Tisou	4	25,33%	21,79%	232 €	5,17%	4,42%	0,00%	1,85%	4,60
108	Rožňava	17	10,63%	17,45%	190 €	6,82%	7,59%	0,00%	4,08%	4,60
109	Bojnice	5	13,17%	8,07%	100 €	2,27%	2,65%	0,07%	-1,12%	4,59
110	Nová Dubnica	11	15,42%	37,06%	305 €	7,84%	5,31%	0,00%	4,51%	4,58
111	Navidnik	10	15,40%	27,29%	289 €	6,09%	5,61%	0,00%	5,21%	4,56
112	Vranov nad Topľou	21	27,14%	29,46%	356 €	6,27%	5,90%	0,00%	2,61%	4,56
113	Prievidza	44	33,84%	30,07%	257 €	6,23%	5,81%	0,00%	4,60%	4,55
114	Gabčíkovo	5	23,05%	19,74%	244 €	6,62%	6,67%	0,00%	-0,81%	4,55
115	Piešťany	27	22,35%	22,12%	205 €	4,28%	6,26%	0,00%	-2,71%	4,54
116	Čadca	23	29,42%	33,21%	313 €	4,10%	8,06%	0,00%	1,03%	4,50
117	Turany	4	7,15%	5,41%	43 €	3,31%	5,10%	0,25%	1,95%	4,50
118	Snina	18	39,82%	35,25%	318 €	6,11%	5,97%	0,00%	2,99%	4,48
119	Revúca	11	19,18%	17,21%	164 €	3,81%	3,50%	0,03%	1,89%	4,47
120	Kysucké Nové Mesto	15	2,72%	31,59%	300 €	0,56%	0,57%	0,00%	-0,01%	4,47
121	Nitra	78	24,67%	21,59%	227 €	9,60%	13,67%	0,00%	4,28%	4,46
122	Šaľa	21	32,11%	30,77%	301 €	8,10%	12,52%	0,00%	2,40%	4,46
123	Veľký Šariš	7	23,40%	40,17%	376 €	4,94%	4,65%	0,81%	7,55%	4,45
124	Žilina	82	24,30%	24,38%	242 €	6,85%	6,20%	0,02%	4,12%	4,43
125	Kežmarok	15	28,44%	31,31%	380 €	4,54%	7,09%	0,26%	6,21%	4,42
126	Lipany	6	19,75%	20,82%	293 €	9,36%	10,77%	0,00%	1,84%	4,38
127	Sobrance	6	23,10%	26,91%	319 €	10,02%	9,07%	0,00%	4,14%	4,37
128	Košice /spolu/	227	23,79%	25,49%	275 €	1,86%	4,74%	0,00%	-0,12%	4,33
129	Humenné	31	14,65%	20,36%	192 €	5,78%	4,74%	0,00%	2,07%	4,29
130	Vysoké Tatry	4	26,91%	21,79%	385 €	8,89%	7,19%	0,14%	6,79%	4,28
131	Myjava	11	42,60%	39,27%	491 €	11,80%	11,82%	0,00%	3,34%	4,24
132	Bardejov	31	35,50%	34,19%	363 €	7,53%	7,88%	0,12%	4,66%	4,23
133	Giraltovce	4	13,60%	21,67%	284 €	8,56%	7,77%	1,35%	1,84%	4,16
134	Prešov	84	37,37%	36,88%	378 €	5,82%	5,99%	0,01%	5,08%	4,16
135	Spišské Vlachy	3	35,44%	31,12%	390 €	6,70%	8,11%	1,01%	1,79%	4,14
136	Nováky	4	13,93%	25,31%	337 €	5,52%	5,38%	0,69%	4,34%	4,12
137	Spišské Podhradie	4	28,59%	26,86%	355 €	10,81%	12,51%	0,82%	3,34%	4,01
138	Považská Bystrica	38	35,73%	37,39%	337 €	5,24%	3,91%	2,52%	0,70%	3,98
139	Levoča	14	35,61%	33,70%	338 €	20,51%	11,54%	0,02%	3,76%	3,91
140	Zlaté Moravce	12	48,61%	48,12%	454 €	16,58%	13,89%	0,00%	-1,71%	3,79
141	Bratislava /spolu/	476	32,42%	34,65%	456 €	2,45%	2,23%	1,73%	2,88%	3,71
Σ všetky mestá spolu		2 876	21,56%	23,23%	248 €	4,62%	5,10%	0,42%	4,08%	4,23
Σ všetky obce + VÚC		5 435	20,35%	21,68%	137 €	4,77%	5,52%	0,23%	6,00%	4,40

Zdroj: Dáta – mestá; zber dát – Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet – INEKO

Tab. 2: Ukazovatele finančnej stability bratislavského magistrátu a mestských častí^{10,11}

#	Mesto / mest. časť	Obyv [tis.]	Celkový dlh		Dlh/obyv 2022	Dlhová služba		Záv.>6o 2022	Bil. BÚ 2022	Skóre fin. zdr.
			2021	2022		2022	Ø '18-'22			
1	BA - Jarovce	3	1,47%	1,32%	10 €	0,00%	0,00%	0,00%	11,96%	5,54
2	BA - Vajnory	6	9,23%	6,84%	46 €	6,75%	7,07%	0,00%	7,94%	5,28
3	BA - Petržalka	113	10,76%	9,50%	45 €	3,53%	4,57%	0,00%	5,27%	5,24
4	BA - Devín. Nová Ves	17	0,00%	15,59%	122 €	0,01%	0,00%	0,00%	-4,66%	5,22
5	BA - Čunovo	2	35,60%	26,72%	149 €	5,09%	1,82%	0,00%	4,91%	5,20
6	BA - Lamač	8	10,30%	12,75%	87 €	2,90%	2,39%	0,00%	3,28%	5,13
7	BA - Dúbravka	36	6,53%	5,96%	29 €	0,91%	0,86%	0,00%	2,28%	5,09
8	BA - Rača	26	14,99%	30,75%	165 €	4,45%	4,30%	0,00%	10,42%	5,05
9	BA - Nové Mesto	45	1,40%	2,35%	14 €	0,00%	0,00%	0,00%	1,33%	5,04
10	BA - Rusovce	4	2,61%	1,99%	14 €	4,28%	4,16%	0,00%	-1,15%	5,02
11	BA - Staré Mesto	46	12,30%	12,09%	77 €	0,80%	0,35%	0,00%	4,16%	5,02
12	BA - Podun. Biskupice	23	2,17%	1,97%	10 €	0,00%	0,25%	0,00%	2,64%	5,01
13	BA - Záhor. Bystrica	7	14,93%	42,18%	248 €	3,58%	2,66%	0,00%	12,68%	4,99
14	BA - Karlova Ves	35	5,73%	10,42%	54 €	0,84%	1,05%	0,00%	-0,74%	4,92
15	BA - Vrakuňa	21	28,10%	23,55%	129 €	5,14%	3,26%	0,00%	1,91%	4,60
16	BA - Ružinov	81	33,96%	33,62%	193 €	0,77%	1,20%	0,00%	4,31%	4,59
17	Bratislava (magistrát)	476	45,11%	47,86%	365 €	2,91%	2,47%	0,00%	2,34%	4,16
18	BA - Devín	2	349,53%	313,50%	1 565 €	1,03%	0,58%	1 113%	4,42%	1,40
Bratislava /spolu/		476	32,42%	34,65%	456 €	2,45%	2,23%	1,73%	2,88%	3,71

Zdroj: Dáta – samosprávy; zber dát – Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet – INEKO

 Tab. 3: Ukazovatele finančnej stability košického magistrátu a mestských častí¹²

#	Mesto / mest. časť	Obyv [tis.]	Celkový dlh		Dlh/obyv 2022	Dlhová služba		Záv.>6o 2022	Bil. BÚ 2022	Skóre fin. zdr.
			2021	2022		2022	Ø '18-'22			
1	KE - Krásna	6	4,97%	22,73%	37 €	2,40%	2,41%	0,00%	37,07%	5,64
2	KE - Barca	4	22,22%	17,09%	34 €	10,28%	8,74%	0,00%	40,26%	5,63
3	KE - Dargov. Hrdinov	25	0,00%	0,00%	0 €	12,15%	10,54%	0,00%	11,76%	5,58
4	KE - Nad jazerom	22	3,04%	2,95%	2 €	0,00%	0,00%	0,00%	10,35%	5,47
5	KE - Košic. Nová Ves	3	3,64%	3,95%	7 €	0,00%	0,00%	0,00%	5,33%	5,46
6	KE - Vyšné Opátske	3	0,00%	0,00%	0 €	0,00%	0,00%	0,00%	7,00%	5,28
7	KE - Sídl. Ťahanovce	21	4,24%	4,15%	2 €	0,00%	0,05%	0,00%	10,38%	5,24
8	KE - Západ	37	2,92%	2,98%	2 €	0,00%	0,00%	0,00%	6,92%	5,20
9	KE - Myslava	3	4,48%	3,97%	7 €	1,05%	0,25%	0,00%	-7,23%	5,17
10	KE - Ťahanovce	2	10,89%	7,04%	13 €	3,73%	4,21%	0,00%	7,76%	5,14
11	KE - Sever	19	0,00%	0,00%	0 €	0,00%	0,00%	0,00%	-0,45%	5,09
12	KE - Lorinčík	1	3,68%	3,49%	6 €	0,81%	6,67%	0,00%	12,30%	5,07
13	KE - Kavečany	1	4,72%	3,66%	124 €	0,00%	5,89%	0,00%	7,16%	5,05
14	KE - Polov	1	18,55%	34,78%	90 €	4,78%	4,87%	2,94%	7,86%	5,05
15	KE - Šebastovce	1	0,00%	0,00%	0 €	0,00%	0,00%	0,00%	5,49%	5,00
16	KE - Sídlisko KVP	22	3,75%	3,83%	3 €	0,00%	0,00%	0,00%	7,66%	4,98
17	KE - Staré Mesto	20	1,44%	0,84%	2 €	2,53%	2,32%	0,00%	7,95%	4,96
18	KE - Šaca	6	2,05%	1,89%	8 €	6,03%	6,54%	0,00%	0,87%	4,90
19	KE - Luník IX	7	10,87%	13,99%	15 €	3,63%	2,40%	0,00%	3,48%	4,83
20	KE - Juh	21	1,60%	1,51%	2 €	0,01%	1,61%	0,00%	-0,43%	4,81
21	KE - Džungľa	1	1,47%	1,50%	7 €	0,00%	0,00%	0,00%	4,93%	4,71
22	Košice (magistrát)	227	26,37%	27,98%	270 €	1,82%	5,01%	0,00%	-1,19%	4,48
23	KE - Pereš	2	57,03%	49,10%	86 €	0,21%	0,55%	0,00%	-18,18%	4,04
Košice /spolu/		227	23,79%	25,49%	275 €	1,86%	4,74%	0,00%	-0,12%	4,33

Zdroj: Dáta – samosprávy; zber dát – Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet – INEKO

¹⁰ INEKO na základe vysvetliviek v sekcii „Metodika“ nemôže garantovať správnosť uvedených údajov.

¹¹ Hodnoty zvýraznené červenou farbou signalizujú prekročenie zákonného kritéria.

¹² Pre tab. 3 platia rovnaké poznámky ako pre tab. 2.

Tab. 4: Ukazovatele finančnej stability 50 najväčších miest a výsledné skóre FZ^{13,14,15}

#	Mesto	Obyv [tis.]	Celkový dlh		Dlh/obyv 2022	Dlhová služba		Záv.>60 2022	Bil. BÚ 2022	Skóre fin. zdr.
			2021	2022		2022	Ø '18-'22			
1	Dubnica nad Váhom	22	2,24%	4,40%	44 €	1,52%	3,15%	0,00%	12,86%	5,63
2	Nové Mesto nad	19	2,24%	5,23%	55 €	4,81%	4,73%	0,04%	16,97%	5,60
3	Hlohovec	20	8,69%	5,51%	56 €	4,28%	3,83%	0,00%	8,45%	5,35
4	Sereď	16	2,51%	1,48%	14 €	2,06%	2,69%	0,00%	4,70%	5,27
5	Pezinok	25	4,78%	3,58%	34 €	1,46%	1,96%	0,00%	5,84%	5,22
6	Trnava	63	13,45%	22,94%	255 €	4,00%	5,05%	0,00%	11,03%	5,19
7	Topoľčany	25	2,57%	2,46%	24 €	4,11%	4,11%	0,00%	6,48%	5,15
8	Trenčín	54	22,17%	22,76%	227 €	5,42%	6,55%	0,00%	8,64%	5,13
9	Senec	20	6,93%	11,74%	149 €	2,45%	2,90%	0,00%	6,29%	5,12
10	Zvolen	40	3,33%	2,85%	27 €	1,97%	3,45%	0,00%	5,07%	5,11
11	Bánovce nad	17	11,91%	9,55%	101 €	2,89%	4,02%	0,00%	4,32%	5,05
12	Partizánske	21	4,81%	16,20%	149 €	1,71%	3,32%	0,00%	6,72%	5,03
13	Malacky	19	29,48%	25,80%	273 €	4,19%	4,07%	0,00%	13,68%	5,02
14	Senica	20	16,29%	17,40%	190 €	8,89%	9,97%	0,00%	7,82%	4,99
15	Handlová	16	15,28%	12,15%	105 €	11,59%	11,78%	0,00%	3,01%	4,98
16	Brezno	20	21,57%	17,18%	155 €	13,26%	8,02%	0,00%	8,27%	4,96
17	Skalica	16	9,83%	8,50%	104 €	9,55%	13,16%	0,00%	3,78%	4,93
18	Púchov	17	19,33%	16,61%	185 €	4,06%	4,50%	0,00%	2,83%	4,90
19	Martin	52	21,24%	17,86%	161 €	4,50%	3,77%	0,00%	4,99%	4,89
20	Dolný Kubín	18	14,68%	17,59%	182 €	3,79%	4,15%	0,00%	7,63%	4,87
21	Levice	31	9,97%	10,48%	106 €	2,29%	2,36%	0,00%	2,26%	4,85
22	Dunajská Streda	23	33,66%	36,03%	408 €	4,13%	4,22%	0,00%	7,43%	4,85
23	Liptovský Mikuláš	30	17,32%	16,82%	164 €	2,88%	5,25%	0,00%	3,37%	4,84
24	Komárno	33	7,70%	13,67%	124 €	2,74%	3,58%	0,00%	2,80%	4,81
25	Žiar nad Hronom	17	21,06%	17,13%	181 €	4,28%	4,66%	0,00%	2,73%	4,80
26	Poprad	49	9,02%	22,64%	239 €	3,34%	2,37%	0,00%	7,87%	4,79
27	Rimavská Sobota	22	18,16%	20,02%	171 €	5,90%	5,18%	0,00%	2,51%	4,75
28	Ružomberok	27	2,71%	2,63%	27 €	1,88%	1,77%	2,55%	4,29%	4,74
29	Spišská Nová Ves	35	20,66%	26,07%	276 €	4,08%	4,23%	0,00%	5,95%	4,71
30	Michalovce	36	26,29%	29,30%	300 €	13,46%	13,69%	0,00%	7,52%	4,67
31	Stará Lubovňa	16	28,63%	24,62%	246 €	3,83%	4,58%	0,01%	6,21%	4,66
32	Nové Zámky	37	18,27%	27,03%	232 €	4,55%	7,18%	0,00%	2,13%	4,64
33	Lučenec	26	16,84%	26,80%	252 €	5,30%	5,32%	0,00%	2,44%	4,63
34	Trebišov	23	15,41%	16,64%	157 €	7,58%	5,00%	0,00%	2,17%	4,62
35	Banská Bystrica	75	9,98%	12,09%	120 €	4,00%	5,45%	0,00%	2,18%	4,62
36	Rožňava	17	10,63%	17,45%	190 €	6,82%	7,59%	0,00%	4,08%	4,60
37	Vranov nad Topľou	21	27,14%	29,46%	356 €	6,27%	5,90%	0,00%	2,61%	4,56
38	Prievidza	44	33,84%	30,07%	257 €	6,23%	5,81%	0,00%	4,60%	4,55
39	Piešťany	27	22,35%	22,12%	205 €	4,28%	6,26%	0,00%	-2,71%	4,54
40	Čadca	23	29,42%	33,21%	313 €	4,10%	8,06%	0,00%	1,03%	4,50
41	Snina	18	39,82%	35,25%	318 €	6,11%	5,97%	0,00%	2,99%	4,48
42	Nitra	78	24,67%	21,59%	227 €	9,60%	13,67%	0,00%	4,28%	4,46
43	Šaľa	21	32,11%	30,77%	301 €	8,10%	12,52%	0,00%	2,40%	4,46
44	Žilina	82	24,30%	24,38%	242 €	6,85%	6,20%	0,02%	4,12%	4,43
45	Košice /spolu/	227	23,79%	25,49%	275 €	1,86%	4,74%	0,00%	-0,12%	4,33
46	Humenné	31	14,65%	20,36%	192 €	5,78%	4,74%	0,00%	2,07%	4,29
47	Bardejov	31	35,50%	34,19%	363 €	7,53%	7,88%	0,12%	4,66%	4,23
48	Prešov	84	37,37%	36,88%	378 €	5,82%	5,99%	0,01%	5,08%	4,16
49	Považská Bystrica	38	35,73%	37,39%	337 €	5,24%	3,91%	2,52%	0,70%	3,98
50	Bratislava /spolu/	476	32,42%	34,65%	456 €	2,45%	2,23%	1,73%	2,88%	3,71
Σ 50 najväčších miest		2 220	23,30%	25,05%	269 €	4,17%	4,80%	0,54%	4,04%	4,17
Σ všetky obce + VÚC		5 435	20,35%	21,68%	137 €	4,77%	5,52%	0,23%	6,00%	4,40

Zdroj: Dáta – mestá; zber dát – Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet – INEKO

¹³ Skratka FZ reprezentuje „finančné zdravie“.

¹⁴ INEKO na základe vysvetliviek v sekcii „Metodika“ nemôže garantovať správnosť uvedených údajov.

¹⁵ Hodnoty zvýraznené červenou farbou signalizujú prekročenie zákonného kritéria.

5. Metodika

5.1. Metodika – zákonné kritériá

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy definuje v § 17 dve podmienky, ktoré obec (VÚC) musí súčasne splniť, aby mala možnosť prijať návratné zdroje financovania na plnenie svojich úloh:

1. celková suma dlhu obce (VÚC) neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka,
2. suma ročných splátok návratných zdrojov financovania (splátky úrokov a istiny, t.j. dlhová služba obce) neprekročí 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Poznámka: Do celkovej sumy dlhu obce (VÚC) sa podľa definície v zákone nezapočítavajú napr. záväzky prijaté na zabezpečenie predfinancovania eurofondových projektov¹⁶, úvery od ŠFRB (Štátny fond rozvoja bývania)¹⁷, či záväzky z úverov poskytnutých z bývalých štátnych fondov. Pokiaľ ide o výdavky na splácanie istiny a úrokových splátok, pri nich sa zas nemá započítavať ich jednorazové predčasné splatenie.

Vyššie uvedené podmienky slúžia na posúdenie, či samospráva má nárok vziať si ďalší úver. Okrem týchto podmienok sú v zákone stanovené aj sankcie pre prípad už existujúceho nadmerného zadĺženia – ide o obdobu tzv. dlhovej brzdy, ktorá platí pre celú verejnú správu. Prvé sankčné pásmo dlhovej brzdy samospráv začína už pri zadĺžení na úrovni 50 % – nad touto úrovňou musí samospráva zatiaľ iba zdôvodniť výšku dlhu, navrhnúť prvé opatrenia na jeho zníženie a následne túto skutočnosť písomne oznámiť ministerstvu financií. Ak dlh prevyšuje aj hranicu 58 %, musí navyše samospráva rozpočet upraviť tak, aby bol prebytkový. Pri zadĺžení nad hranicou 60 % k tomu všetkému ešte samospráve hrozí aj pokuta vo výške 5 % zo sumy dlhu prevyšujúcej túto hranicu¹⁸.

¹⁶ Údaje o záväzkoch prijatých na zabezpečenie predfinancovania eurofondov sú k dispozícii až od roku 2012 – preto evidujeme dlh očistený o spomenutú časť záväzkov až od daného roku.

¹⁷ Do konca roka 2020 platila legislatíva, podľa ktorej úvery od ŠFRB (na obstaranie obecných nájomných bytov) nemali byť započítané do dlhu vo výške splátok úveru, ktorých úhrada bola zahrnutá v cene ročného nájomného za obecné nájomné byty. Inak povedané, úvery od ŠFRB vo výške splátok úveru, ktorých úhrada nebola zahrnutá v cene ročného nájomného, do dlhu započítané byť mali. Od začiatku roka 2021 však začala platiť legislatíva, podľa ktorej sa už úvery od ŠFRB do dlhu nezapočítavajú vôbec.

¹⁸ Všetky detaily týkajúce sa tzv. dlhovej brzdy pre samosprávy možno nájsť v § 17 Zákona č. 583/2004 Z. z. (odseky 9 až 13) a v Čl. 6 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z..

V § 19 sú potom definované ďalšie dve podmienky, ktoré obec musí spĺňať; v opačnom prípade, ak súčasne neplní obe podmienky, má povinnosť oznámiť bezodkladne túto skutočnosť ministerstvu financií a starosta je povinný vypracovať do 15 dní návrh na zavedenie ozdravného režimu, ktorý tvorí návrh ozdravného rozpočtu a návrh opatrení na stabilizáciu rozpočtového hospodárenia vrátane časového harmonogramu splácania záväzkov (ozdravný režim predchádza nútenej správe). Ide o nasledovné podmienky:

1. celková výška záväzkov obce po lehote splatnosti nepresiahne 15 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka,
2. obec nemá neuhradený niektorý uznaný záväzok po 60 dňoch odo dňa jeho splatnosti.

5.2. Metodika – celkový dlh

Údaje o celkovom dlhu obcí (VÚC) preberáme počnúc rokom 2012 priamo od MF SR. Jedná sa o tzv. "zákonné kritérium", teda dlh podľa § 17 Zákona 583/2004 Z. z. (nezapočítavajú sa niektoré záväzky, ktoré sme vymenovali v poznámke v časti analýzy 5.1.; inak sú však zahrnuté všetky ostatné záväzky, ktoré samospráva má). Dlh je vždy uvádzaný v pomere k bežným príjmom za predchádzajúci rok.

Pred rokom 2012 MF SR neposkytovalo presne vypočítané údaje o dlhu podľa zákonného kritéria, ale iba niektoré čiastkové údaje vypovedajúce o zadlžení samospráv. Za roky 2006 až 2011 nám boli poskytnuté údaje, ktoré umožnili vyčíslieť celkovú veľkosť zadlżenia obce (VÚC), no nezískali sme všetky údaje potrebné pre očistenie tohto dlhu tak, aby ho bolo možné stotožniť so zákonným kritériom (chýbali najmä údaje o záväzkoch z návratných zdrojov financovania prijatých na zabezpečenie predfinancovania eurofondových projektov). Preto sme celkový dlh obcí (VÚC) za roky 2006 až 2011 aproximovali na základe dostupných údajov podľa vzorca: (bankové úvery a výpomoci + dlhodobé záväzky – všetky úvery od ŠFRB) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok).

Upozornenie: Zdôrazňujeme, že všetky potrebné údaje na výpočet dlhu podľa zákona sú k dispozícii až od roku 2012. Za skoršie roky (2006 až 2011) dlh nebolo možné očistiť napr. o záväzky prijaté na zabezpečenie predfinancovania eurofondov. Z toho vyplýva, že údaje za roky 2006 až 2011 nie je možné priamo porovnávať s údajmi od roku 2012, keďže sa nezanedbateľným spôsobom zmenil spôsob výpočtu dlhu.

Upozornenie: K zmene v údajoch o dlhu došlo aj medzi rokmi 2016 a 2017. Od roku 2017 (vrátane) začali údaje poskytované MF SR (dlh podľa zákonného kritéria) obsahovať aj niektoré záväzky, ktoré predtým v poskytovaných údajoch zahrnuté neboli. Ide napr. o položky: ostatné nebankové pôžičky, návratné finančné výpomoci prijaté od subjektov verejnej správy a najmä o časť úverov od ŠFRB – vo výške splátok úveru, ktorých úhrada nie je zahrnutá v cene ročného nájomného za obecné nájomné byty. Zahrnutie týchto položiek sme uvítali, keďže ide o spresnenie metodiky zo strany ministerstva. Je však potrebné dodať, že ich zahrnutie zároveň znižuje porovnateľnosť údajov o celkovom dlhu podľa zákonného kritéria medzi rokmi 2016 a 2017.

Upozornenie: INEKO nemôže garantovať, že sa údaje získané od MF SR zhodujú s údajmi, ktoré obce (VÚC) uvádzajú vo svojom účtovníctve.

Upozornenie: Nie je možné vylúčiť, že niektoré obce (VÚC) svoje dlhy skrývajú napríklad ich prenesením na podriadené organizácie, dcérske spoločnosti či iné súkromné spoločnosti (napr. cez obdobu PPP projektov). Občanom zaujímavým sa o komplexné informácie preto odporúčame vypýtať si údaje o dlhoch dcérskych spoločností priamo od príslušnej obce či VÚC.

5.3. Metodika – dlhová služba

Dlhová služba obce (VÚC) je počítaná ako (výdavky na splácanie istiny + úrokové splátky) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok). Podľa zákona sa do výdavkov na splácanie istiny a úrokových splátok nemá započítavať ich jednorazové predčasné splatenie.

Ukazovateľ informuje o tom, aké vysoké výdavky má samospráva v súvislosti s obsluhou dlhu. Do roku 2016 (vrátane) sme dlhovú službu počítali na základe vyššie uvedeného vzorca my, od roku 2017 priamo preberáme už vypočítané hodnoty dlhovej služby – tak, ako nám ich poskytuje MF SR – pričom tieto „novšie“ údaje zohľadňujú skutočnosť, že sa od roku 2017 majú podľa zákona bežné príjmy pre účely výpočtu dlhovej služby znižovať o prijaté granty a transfery.

Upozornenie: Je možné, že niektoré obce nesprávne vykazujú predčasné jednorazové splatenia dlhov, a tak môže dôjsť k ich premietnutiu do výdavkov na splácanie istiny a následne aj do dlhovej služby. Nami vypočítanú dlhovú službu preto odporúčame nestotožňovať úplne so zákonnou definíciou (platí pre údaje do roku 2016).

Upozornenie: INEKO nemôže garantovať, že sa údaje získané od MF SR zhodujú s údajmi, ktoré obce (VÚC) uvádzajú vo svojom účtovníctve.

5.4. Metodika – záväzky po lehote splatnosti

Údaje o celkovej výške záväzkov obce (VÚC) po lehote splatnosti sú k dispozícii iba za roky 2006 až 2007 a následne až za roky 2012 až 2022. Za roky 2008 až 2011 tieto údaje MF SR nezbieralo, a teda ich nemá k dispozícii¹⁹.

Výška záväzkov obce (VÚC) po splatnosti k príjmom je počítaná ako (záväzky po lehote splatnosti) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok).

Upozornenie: INEKO nemôže garantovať, že sa údaje získané od MF SR zhodujú s údajmi, ktoré obce (VÚC) uvádzajú vo svojom účtovníctve.

5.5. Metodika – záväzky aspoň 60 dní po lehote splatnosti

Výška záväzkov obce (VÚC) aspoň 60 dní po lehote splatnosti je k dispozícii za roky 2010 až 2022 a je počítaná ako (záväzky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok).

Upozornenie: INEKO nemôže garantovať, že sa údaje získané od MF SR zhodujú s údajmi, ktoré obce (VÚC) uvádzajú vo svojom účtovníctve.

5.6. Metodika pre výpočet skóre finančného zdravia

INEKO vytvorilo v záujme zlepšenia možnosti hodnotenia finančnej stability obcí a VÚC vlastnú metodiku, na základe ktorej je možné každej obci či VÚC priradiť skóre, ktoré v sebe sumarizuje najdôležitejšie ukazovatele hospodárenia samosprávy a jeho cieľom je čo najlepšie odzrkadľovať finančné zdravie danej obce alebo VÚC.

V prvom kole sa pre každé mesto, obec či VÚC vypočíta parciálne skóre za každú z piatich hlavných sledovaných oblastí – celkový dlh, dlhovú službu, bilanciu bežného účtu, záväzky po lehote splatnosti a záväzky aspoň 60 dní po splatnosti. Celkové skóre opisujúce finančné zdravie VÚC následne vzniká ako vážený priemer získaných parciálnych skóre za päť uvedených oblastí. Uvedená metodika výpočtu parciálnych skóre a výsledného skóre je zhodná s metodikou použitou na portáli.

¹⁹ Podľa vyjadrenia MF SR.

Upozornenie: Do 6.10.2017 boli súčasťou celkového skóre základná bilancia a okamžitá likvidita. V uvedenom dátume došlo k úprave metodiky, pri ktorej nahradila základnú bilanciu bilancia bežného účtu a okamžitú likviditu sme vymenili za záväzky po lehote splatnosti. Zároveň došlo k úprave váh jednotlivých parciálnych skóre v rámci celkového skóre. Cieľom tejto zmeny bolo zlepšiť výpovednú hodnotu hodnotenia tak, aby pokiaľ možno čo najlepšie poskytovalo obraz o finančnej kondícii samospráv. Pre úplnosť dodávame, že nová metodika je od 6.10.2017 aplikovaná aj na všetky staršie údaje, ktoré sú zobrazované na portáli.

Ak je celkový dlh mesta za rok 2022 na úrovni 0 %, je mu pridelené skóre +6. S rastúcim dlhom pridelené skóre, vzhľadom na rastúce riziko pre mesto, lineárne klesá. Pri dlhu na úrovni 60 % je skóre rovné +3 (stred škály) a pri hodnote rovnej alebo vyššej ako 120 % je pridelené najnižšie možné skóre, teda 0.

Skóre za dlhovú službu sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt dlhovej služby za najnovší dostupný rok (2022) a tri roky, ktoré mu predchádzali (2021, 2020, 2019)²⁰, s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je údaj za niektorý z týchto rokov dostupný, príslušný rok sa neberie do úvahy. Ak je takto vypočítaná dlhová služba mesta za všetky roky na úrovni 0 %, je tomuto mestu pridelené skóre +6. S rastúcou dlhovou službou pridelené skóre, vzhľadom na rastúce riziko pre mesto, lineárne klesá. Pri dlhovej službe na úrovni 25 % je skóre rovné +3 a pri hodnote rovnej alebo vyššej ako 50 % je pridelené skóre 0.

Skóre za bilanciu bežného účtu sa taktiež počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt bilancie bežného účtu za najnovší dostupný rok (2022) a tri roky, ktoré mu predchádzali (2021, 2020, 2019), s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je údaj za niektorý z týchto rokov dostupný, príslušný rok sa neberie do úvahy. V druhom kroku sa pre takúto priemernú hodnotu bilancie bežného účtu vypočíta príslušné skóre v intervale 0 až +6 tak, že ak je priemerná bilancia bežného účtu mesta za obdobie rokov 2019 až 2022 na úrovni nižšej alebo rovnej ako -10 %, je mu pridelené skóre 0. So zlepšujúcou sa bilanciou bežného účtu pridelené skóre, vzhľadom na klesajúce riziko pre mesto, lineárne rastie. Pri bilancii na úrovni 5 % je skóre rovné +3 a pri hodnote rovnej alebo vyššej ako +20 % je pridelené skóre +6. Inak povedané, ak je bilancia bežného účtu „dlhodobá“ vyššia ako +5 %, mesto získava skóre v hornej polovici škály medzi +3 a +6 (podľa dosiahnutého výsledku). V opačnom prípade je pridelené skóre v spodnej polovici škály (medzi 0 a +3).

²⁰ Zahnutie viacerých rokov do výpočtu napomáha eliminovať riziko, že by niektoré obce/VÚC dosiahli horší výsledok v dôsledku prípadného zarátania predčasného jednorazového splatenia dlhu napr. počas roku 2021.

V prípade záväzkov po lehote splatnosti sa počíta najprv skóre za jednotlivé roky, a to tak, že ak je výška záväzkov mesta po lehote splatnosti presne na úrovni 0 eur resp. 0 %, je tomuto mestu za daný rok pridelené skóre +6. Ak sú tieto záväzky na úrovni 15 %, skóre je rovné +3 a ak sú nad 30 % bežných príjmov predchádzajúceho roka, mestu prideliťme za daný rok skóre 0. Následne, skóre za záväzky po lehote splatnosti sa za celé obdobie počíta ako vážený priemer skóre indikátora záväzky po lehote splatnosti za najnovší dostupný rok (2022) a tri roky, ktoré mu predchádzali (2021, 2020, 2019), s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je skóre za niektoré z týchto rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy.

Pri záväzkoch aspoň 60 dní po splatnosti je postup totožný okrem jediného rozdielu, ktorým je prideliťovanie skóre za jednotlivé roky podľa dosiahnutej hodnoty záväzkov. Konkrétne, ak je výška záväzkov mesta aspoň 60 dní po splatnosti presne na úrovni 0 eur resp. 0 %, je tomuto mestu za daný rok pridelené skóre +6. Ak výška týchto záväzkov v pomere k príjmom predstavuje hodnotu medzi 0 % a 3 %, pridelené je skóre medzi +3 a 0 (lineárne), pričom ak je hodnota záväzkov na úrovni rovnej alebo vyššej ako 3 %, skóre je 0.

Napokon, výsledné celkové skóre opisujúce finančné zdravie miest vzniká ako vážený priemer získaných 5 parciálnych skóre s použitím váh 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 % (postupne pre celkový dlh, dlhovú službu, bilanciu bežného účtu, záväzky po lehote splatnosti a záväzky aspoň 60 dní po splatnosti).

Na základe vytvorenej metodiky môžu mestá dosahovať skóre na intervale 0 až +6, kde hodnoty nad +3 naznačujú, že mesto je prevažne zdravé, pričom jeho finančnú stabilitu opisuje práve dosiahnuté skóre (čím vyššie skóre, tým lepší výsledok pre mesto). Naopak, ak je skóre v spodnej polovici škály medzi 0 a +3, mesto má problém s finančnou stabilitou a pravdepodobne aj s plnením zákonných kritérií.

Analýzu vypracoval:

Matej Tunega
analytik INEKO
obce@ineko.sk